

SLOVENE

Štev. 250. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.

(vhod čez dvorite nad tiskarno).

Z urednikom je mogoče govoriti le od

10.—12. ure dopoldne.

Kokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma

se ne sprejemajo.

Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v sredo, 2. novembra 1904.

Izšla vsak dan, izven nedele in praznikov, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati: za celo leto 24 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6.50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnishvu prejemati: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.

Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravišтво je v Kopitarjevih ulicah št. 2.

Vprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Izvešati se računajo enostopna petlitra (dolžina 75 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat 9 h, za več kot trikrat 8 h.

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvra 36 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust. Upravišškega telefona št. 188.

Češka obstrukcija in Jugoslovani.

V Ljubljani, 2. nov.

Zaderski „Narodni List“ izreka svoje prepričanje, da Mladočehi glede obstrukcije niso nič definitivnega sklenili, kajti po sklenjenih dogovorih ne smejo Mladočehi brez privoljenja hrvaško-slovenskega parlamentarnega kluba, t. j. „Slovanske zveze“, ničesar enostranskega ukreniti. Jugoslovanskega kluba ni doslej nihče vprašal. Kar se tiče zlasti hrvaških poslancev iz Dalmacije, se ne more biti govora o odstopu od obstrukcije, dokler ostane baron Handel cesarski namestnik dalmatinski.

Tako „Narodni List“, kojega, kakor znano, izdaje in urejuje državni poslanec Juraj Biankini.

Ce je „Narodni List“ dobro poučen — in glede na osebo izdajatelja in glavnega urednika je težko dvomiti o tem — potem se utegne v bližnjem zasedanju državnega zbora razviti zelo zanimiv položaj.

Recimo, da bi Mladočehi bili morda pripravljeni, prenehati z obstrukcije, in da bi, kakor prerokuje „Narodni List“, „Slovanska zveza“ vložila svoj „veto“, potem bi se obstrukcija protivolji mladočeškega kluba morala nadaljevati. Razlog bi bil le ta, da bi odelej jugoslovanska obstrukcija stopila v ospredje, a obstrukcija bi in nadalje oba kluba: mladočeški in jugoslovanski.

Parlamentarni položaj bi bil potem takem v prvi vrsti odvisen od „Slovanske zveze“.

Iz tega se uvidi velika važnost nave-

dene vesti „Narodnega Lista“. Umevno je, da smo se prizadevali, poučiti se za neseljivo o tej zadevi. Obrnili smo se do najkompetentnejše strani, namreč do načelnika „Slovanske zveze“, dr. Susteršiča.

Predložili smo mu pred vsem vprašanje, če je resnična trditev „Narodnega Lista“ o dogovoru, ki bi mladočeškemu klubu branil enostranski odstop od obstrukcije.

Dr. Susteršič: Nobena tajnost ni, da se „Slovanska zveza“ ni lahko mišljeno pridružila češki obstrukciji, temu da je to storila le na podlagi posebnega dogovora z mladočeškim klubom, ki je za gotove slučaje zagotavljal stališče našega kluba. Od klanjam pa vsako izjavo o vsebini tega dogovora.

Konstatujem le, da se je pogodba doslej od obeh strani do pičice zvesto izpolnila in tako bo tudi v bodoče.

Drugo naše vprašanje: Kakšno stališče bo zavzemala „Slovanska zveza“ napram morebitnemu odstopu Mladočehov od obstrukcije?

Dr. Susteršič: Na to vprašanje je nemogoče danes dati točen odgovor. S pristopom „Slovanske zveze“ k češki obstrukciji je poslednja izgubila svoj specifično češki značaj. Na mesto češke obstrukcije je stopila slovanska obstrukcija. Obstrukcija pa ni program, temuč le taktično sredstvo.

Iz tega si lahko vsakdo sam izvaja logične posledice.

Zastopniki „Slovanske zveze“ sešli se bomo v kratkem z zastopniki češkega kluba, da se prijateljski razgovorimo o položaju, seveda tudi in pred vsem o vprašanju o nadaljevanju ali prenehanju obstrukcije. Odločitev imata potem prijateljena kluba.

Kar se na šega kluba tiče, je absolutno nemogoče soditi, ali se bo izrekel za odstop od obstrukcije ali ne. V kolikor bo odločitev kluba odvisna od nas slovenskih poslancev, smem le toliko reči, da si bomo svesti svoje odgovornosti napram našemu ljudstvu.

Tretje vprašanje: Včerajšnja graška „Tagesspost“ in „Slovenski Narod“ prinašata, da je iz krogov jugoslovanskih poslancev, vest, da bodo pri sestanku z mladočeškimi poslanci Jugoslovani pozvali Čeha, naj opuste obstrukcijo. Kaj sodite o tem?

Dr. Susteršič: Po mojih mislih ni nujeden jugoslovanski poslanec tako naven, da bi kaj takega trdil. Kako stoji v resnici vprašanje glede obstrukcije, sem že povedal in nimam dostaviti ničesar.

Podpore vsled uim.

(Govor poslanca dr. Susteršiča v dež. zboru.)

Ker sem v zadnji seji visoke zbornice, utemeljujoč nujnost tega predloga, itak utemeljil tudi že meritum, zaradi tega se danes lahko omejim na par besed.

Predlog gre na to, da se deželnemu odboru dovoli izvanredni kredit v odpono zoper velike škode, katere so l. 1903. in letošnje leto prizadejale uime prebivalstvu v deželi. Stvar finančnega odseka bodi, preiskovati, v koliko je mogoče spraviti v so glase neobhodno potrebne podpore s sredstvi, katera ima dežela na razpolago, in ako je mogoče, in v katerem obsegu najti za to podporo potrebne vire. Sedaj bi bilo pre zgodaj, ako bi se danes hotel spuščati v to vprašanje.

Druga točka predloga je poziv na orednjo vlado, da pomore tudi iz državnih sredstev, in tudi točko sem v zadnji seji zadostno utemeljil. Pristavil bi danes le še ne kaj podrobnosti o škodah zadnjega leta, to je od 1. septembra 1903. do 20. septembra letos, in sicer na podlagi deželnoobdorskih aktov, navajajoč prošnje, ki so bile vložene

v tem času pri deželnem odboru za deželno podporo.

Tu imamo občino Jablanico za tamošnje občane vsled poškodb po toči. Potem je občina Srednja Vas v radovljiškem okraju po požaru enjena škoda 125.450 K; občina Ziri prosijo za posestnike podobne Ldine, škoda po žledu procenjena na 20.000 K; pogorelci vasi Dolenja Pristava in Hinje enjena škoda znaša 75.400 K; podobna Smihel v občini Hrenovce na Notranjem, pogorelci, procenjena škoda 175.230 kron; občina St. Jurij v kranskem okraju, pogorelci, procenjena škoda 20.000 K; St. Urška Gora v občini Cerklje v kranskem okraju, pogorelci, procenjena škoda 20.000 K; vas Retje v občini Loški Potok, pogorelci, procenjena škoda 98.234 K; vas Podpeč v občini Videm v kočevskem okraju, pogorelci, procenjena škoda 114.480 K; vas Sv. Lenart občine Selce v kranskem okraju, škoda po toči procenjena na 2500 K; občine Prečna, Smihel-Stopiče, Mirna Peč in Dobrnič nove-meskega okraja, škoda po toči procenjena na 127.000 K; občina Podrečje v kamniškem okraju, škoda po toči procenjena na 19.250 K; občina Prevoje okraja kamniškega, škoda po toči procenjena na 28.750 K; občina Lukovica okraja kamniškega, škoda po toči cenjena na 5.107 K; občina Zagorica, okraj Litija, škoda po toči in suši cenjena na 6000 K.

To znaša skupno svoto škode vsled požarov, toče in suše 837.401 K.

Poleg tega je še cela vrsta posameznih slučajev, posameznih posestnikov, katerih pa tukaj nečem navajati, da ne porabim preveč časa.

Iz vsega tega se vidi, da je, osobito ako upoštevamo tudi lansko leto izkazano svoto škod, ki znaša čez 1.000.000 K, škoda ogromna, in da je torej tudi potreba velika! Prosim torej, da visoki zbor izvoli stavljenemu predlogu v principu pritrditi, odnosno skleniti, da se ta predlog odkaže finančnemu odseku. (Odobranje na levi.)

LISTEK.

Pisma iz Bolgarije.

(Kralj Peter v Sofiji. — Narodno sobranje. — Bolgarska bolnica na bojišču)

Sofija, 30. okt.

Sofija se živahno pripravlja, da slovesno sprejme odličnega gosta svojega kneza, srbskega kralja Petra. Za slavnostni sprejem je scijaska občina dovolila 100.000 frankov. Že nekaj dni je nad 200 delavcev neumorno delo noč in dan, da okrasijo mesto. Od železnišne postaje do knežjega dvorca so ulice na obeh straneh okrašene z zelenjem in srbskimi ter bolgarskimi zastavami, pri »Sarenem mostu« je postavljen velik slavolok. Poseben odbor, kateremu je predsednik ravnatelj Vernac, se je pa žuril, da je do danes dogotovil vse priprave.

Kralj Peter se je odpeljal iz Belgrada v soboto v zasebnem železniškem vozu. V njegovem spremstvu so: General Guč, general Putnik, Nikola Pačić, kraljeva tajnika Balugžić in dr. Nenadović, dvorni maršal Čolak-Antić, kraljev zdravnik dr. Dimić in

poveljnik moravske divizije, polkovnik Bojović

V Caribrod, na srbsko bolgarski meji, je prišel kralj danes v nedeljo, 30. okt. zjutraj. Tu je pozdravilo kralja posebno odposlanstvo kneza Ferdinanda in vlade, narodnega sobranja, načelnik mestne občine scijiske, okrožni upravitelj scijiski, okrožni svetovalci iz Caribroda, Trna in Breznika ter častna vojaška četa. Po kratkem odmoru se je kralj odpeljal v Sofijo, kamor je prišel po 9. uri. Od Caribroda do Sofije je bilo ob železnici zbranega mnogo ljudstva. Na postaji v Sofiji so kralja sprejeli knez Ferdinand, odčen z velikim križem Karadjordjevčevega reda, ministri, scijiski metropolit, diplomatični kor, podpredsednik sobranja, mnogo častnikov, poslancev in ljudstva. Ko se je vlak ustavil, zaigrala je vojaška godba, topovi so gromeli. Kralj Peter in knez Ferdinand sta se pri srčno pozdravila. Po pozdravu sta se kralj in knez v gala vozu odpeljala v mesto. — Na čelu sta jahala dva eskadrona garde in prvega konjeniškega polka. Ob strani so stali v vrstah vojaki, za njimi mnogo ljudstva, ki je kralja živahno pozdravljalo.

Ob slavoloku so kralja pričakovali župan z mestnimi odborniki, člani srbske naselbine in razna društva. Župan je kralju na srebrni

skledi ponudil po stari navadi kruha in soli. V knežji palači so kralja pričakovali gener. adjutant Nikolajev in knežji dvorniki. Ko je kralj sprejel diplomatične zastopnike, šel je s knezom v katedralo, kjer sta pred telesnimi ostanki sv. Stefana opravila pobožnost. Po zahvalni pesmi sta šla kralj in knez s spremstvom v rusko poslaništvo, kjer je bila zahvalna božja služba povodom obletnice, ko je bil ruski car kot prestolonaslednik pri Borki ju srečno rešen smrti. Ob 4. uri je bil v knežji palači slavnosten obed, katerega so se udeležili tudi razni dostojanstveniki.

Jutri si kralj ogleda scijiske znamenitosti in prisostvuje veliki vojaški revii. Tem povodom dobi eden bolgarski pešpolk ime kralja Petra. V Sofijo je prišlo mnogo polkov iz raznih bolgarskih krajev. V ponedeljek na večer se kralj povrne v Belgrad.

Dne 27. t. m. je minilo 10 let, ko je pokojni dr. Stoilov osnoval narodno stranko. Stranka je ta dan priredila velik sestanek, katerega se je udeležilo nad 4000 pristašev. Včeraj zjutraj so se zbrali v cirkusu »Bolgarija«, kjer je vođa stranke Gašov otvoril shod ter kratko opisal zgodovino stranke. Nato so šli vsi v cerkev »sv. Sedmočislencev«, kjer so se spominjali prvega načelnika dr. Stoilova in drugih. Ta sta govorila

prof. Bobrev in bivši diplomatični agent v Carigradu D. Markov. V petek je bil shod končan z banketom.

Nedavno sem vam poročal, da so od tu poslali na rusko bojišče malo bolnico z dvema zdravnikoma in dvema postrežnicama. Ta bolnica je od 2. avgusta v Mandžuriji ter ima sedaj 60 postelj za ranjene vojake. Dne 14. avg. je bilo v tej bolnici 29 ranjencev, v enem mesecu jih je prišlo še 79; od teh jih je ozdravelo 34, umrlo 12. Dne 14. sept. je bilo v bolnici 53 ranjencev. Večinoma so bili vsi v boju pri Ljaojanu. V tej bolnici delujejo dr. Mirkov, dr. Bošarov in kot postrežnici Karavelova in Paprikova.

V petek je bilo slovesno otvorenje II. zasedanje 13. narodnega sobranja. Sejo je otvoril knez Ferdinand sam. Posebna deputacija sobranja je kralja Petra pozdravila v Caribrodu.

Pred otvorenjem narodnega sobranja je knez sprejel v avdienci novega avstro-ograrskega diplom. agenta barona Brauna in srbskega agenta Simića. Pri tej avdienci je bil tudi min. predsednik general Petrov.

Rusko - japonska vojska.

Ruske ladje zapustile Vigo

Včeraj je veliko pozornost vzbujala vest londonskega lista »Daily Express«, da je hulaška zagonetka rešena, češ da je rusko brodogradništvo na lastne torpedovke, katere je smatralo za japonske, n. k. r. ruske torpedovke tudi streljalo. Iz Tangerja se je poročalo, da je pet ruskih torpedovk se pripravilo, da odplovejo, ostale pa nakreujejo živila. Iz Alžira pa je prišlo poročilo, da so tja došli 31. t. m. trije ruski rušilci torped. Ruski poslanik v Londonu je imel včeraj pri angleškem kralju avdijenco.

Senzacionalna poročila korespondenčnega urada so prišla včeraj zvečer. Glase so:

London, 1. novembra. Med angleško-ruskimi pogajanjmi so nastale nesporazumljenja, ki so skoro gotovo v zvezi z odhodom ruskih ladij iz Viga. Ruska eskadra je danes 1. novembra ob 8. uri zjutraj odplula od Viga.

Gibraltar, 1. nov. Tukajšnja garnizija je bila dopoldne ob 10. uri mobilizirana. Artiljerija se podala na svoja stališča na višinah Rokpun.

Villa Garcia. Sem je došla »angleška oklopna« »Bacchante«, ki ima zaštavo admirala Wakerja. Križarica »Doris« je izročila angleškimi ladjam zapečateno povelje.

Gibraltar, 1. nov. Tukajšnje angleške ladje so dobile zopet povelje, naj bodo pripravljene, da takoj odplovejo.

London, 1. nov. Večerni listi javljajo iz Londona: Angleške ladje vzdigujejo sidra. Guverner je poveljnike čet pozval v vladno poslopje.

London, 1. novembra. Reuterjev urad javlja iz Gibraltara ob 2. uri popoldne: Admiralska ladja »Cesar« je ravno kar odšla strel, da skliče mornariške častnike. Vse ladje so pripravljene na boj.

Vigo, 1. nov. Danes dopoldne se je s morja čulo živahno streljanje. Bile so skoro gotovo strelne vaje.

London, 1. nov. Včerajšnji ministri svet se je pečal z rusko-angleškim dogovorom o mednarodni komisiji. Sklep angleškega ministrskega sveta je bil danes izročiti ruski poslaniku, ki ga je brzojavil v Peterburg. Ruski poslanik Bencken doff je posredoval tudi, da so častniki balističnega brodogradništva dobili navodila, da se hulaški zadevi slišni dogodki ne bodo več ponavljali. Angliški kralj se je ruski poslaniku zahvalil za njegova prizadevanja. Za jutri, 2. novembra, je zopet sklican ministriški svet, ki se bo pečal s dogovori, kako preprečiti dogodke, ki so se primerili z angleškimi ribiškimi ladjami. Vsekakor bodo balistično brodogradništvo pri nadaljnjem vojni opazovale angleške bojne ladje.

Položaj na bojišču. — Bitka se bliža.

Na bojišču je opaziti sedaj več živahnosti in čujejo se vesti, da je v kratkem pričakovati velike bitke. Kolikor je sedaj razvidno iz raznih poročil, utegnejo izzvati bitko Japonci. Rusi se jako pridno pripravljajo nanjo. Važno je poročilo, da prevzame vodstvo prve mandžurijske armade, ki je je imel doslej gen. Kuropatkin, gen. Kaulbars. Drugo važno poročilo pa je, da pričakujejo v Mukdeni vsak čas dohoda gen. Lineviča iz Vladivostoka. Ne ve se še, bo li gen. Linevič prišel sam, ali bo pripeljal seboj svoje čete. Iz sibirskih čet se bo sestavil posebni armadni voj, ki mu bo poveljeval gen. Linevič. Ta voj bo tvoril tretjo mandžurijsko armado ter bo podaljšal rusko fronto tja do Vladivostoka. Gen. Linevič je priljubljen posebno med Sibirci.

Peterburg, 31. oktobra. Gen. Kaulbars, poveljnik voj. okraja Odesa, bo imenovan za poveljnika ene mandžurijske armade.

Peterburg, 31. okt. Ruski brzojavni urad poroča danes iz Mukdena: Dne 29. in 30. t. m. je bilo opaziti ojačeno gibanje velikih mas japonskih čet s tremen vred v vzhodni smeri. Sovražnik na vsej črti utrjuje svoje pozicije. Od danes zjutraj se vrši silno obstreljevanje Putilovega hriba.

Tokio, 31. oktobra. (Reuterjev biro). Maršal Ojama poroča: Dne 28. t. m. zvečer je šibki ruski pehotni oddelek napadel Vaitaušan, toda je bil takoj odbit. Zjutraj tega dne ob 3. uri je bil od srednje japonske armade odposlan oddelek pehote proti Vullungtsunu, ki leži v sredi med obema armadama. Sovražnik je bil iznenada napaden in hiše, ki jih je bil zasedel sovražnik, so bile zažgane. Rusi so trdovratni napadli japonske sprednje straže. Zvečer dne 30. t. m. je neki sovražni oddelek napal Vantaokan, toda je bil odbit.

Peterburg, 31. oktobra. (Uradno.) Brzojavka generala Kuropatkina od 30. t. m. javlja: V noči na 30. t. m. nisem prejel ni-

kakih sporočil o spopadih na fronti armade. Opazuje se, da prestavlja sovražnik svoje čete od zapada proti vzhodu. Glasom došlih poročil, dobivaje Japonci ojačenja toliko od juga, kolikor tudi od strani Fenvančena. Iz tega se sklepa, da so Japonci svoje čete že nastavili ter da pričakujejo gorkoga vremena, da prično ofenzivo. Temperatura pada ponoči do 6 stopinj pod ničlo. Zdravstveno stanje je dobro.

Berolin, 31. oktobra. Iz Mukdena poroča 30. t. m. dopisnik »Berl. Tageblatt«: Japonci so v zadnjih dneh postali živahniji ter celo pridobivajo na prostoru. Pričakuje se napada od zahoda. Položaj je še nejasen. V nekaj dneh bo dosežena rasdelitev ruskih vojnih sil popolnoma predurjena.

Berolin, 31. okt. V Tokiu pričakujejo že v prihodnjih dneh končne odločilne bitke. Vse kako so v japonskih rokah vas močnejše pozicije. Premirje zadnjih dni se je vporabilo v to, da so bile čete preskrbljene z zimsko obleko ter da so dobile ojačenje. Vedenje Kuropatkinovo popolnoma cenijo in obdu dujejo v Tokiu, da se je v 8 dnevi bitki nahajal vedno na najbolj izpostavljenih točkah, valed česar ni prišlo do velikega ruskega poraza.

Peterburg, 31. oktobra. Brzojavka generalnega lajtenanta Sahrova od danes se glasi: Japonci so včeraj ob 4 uri popoldne poizkusili napasti naše utrdbe severno od vasi Linšipu, toda bili so odbiti. Japonsko topništvo je pričelo ob 10. uri zvečer obstreljevati pozicije več oddelkov našega desnega krila. Potem je bilo slišati pri vasi Linšipu, kamor se odšli naši lovi dobrovoljci, da vznemirjajo sovražnika, streljanje s puškami, ki je prenehalo proti 2. uri popoldne. Japonsko topništvo je velik del noči obstreljevalo že gori omenjene pozicije. Včeraj ob 5 uri popoldne se je zapazilo neko ofenzivno gibanje Japoncev, ki so v malih detah prodirali proti naši poziciji pri vasi Tunhov. Naše topništvo je sovražnika obstreljevalo.

Mukden, 31. okt. (Reuterjev urad.) Po prestanku več dni je sinoči pričela na jugo vzhodu kanonska s težkimi topovi, ki je trajala do jutra. Med izvestitelnimi čestami se vrše boj. Japonci so prekoračili reko Saho južno vzhodno od Mukdena. Pričakuje se, da pride še tekom tega tedna do velike bitke. General Kuropatkin, ki ima neprestano v rokah vrhovno poveljništvo, preosnovlja sedaj vojsko.

Berolin, 31. oktobra. Iz Mukdena poroča 31. t. m. »Berl. Tagebl.«: Od včeraj zvečer je slišati močno streljanje topov, ki je danes nekoliko slabše. Pripravljeno je vse na japonski napad. Japonci so baje vzeli izpred Port Arturja poldrugo divizijo, kar pa ni popolnoma verjetno. Iz Mukdena poročajo nadalje o junaškem činu poveljnika kozaske baterije, pobočnika Gavrilova: Japonci so prodirali z dvema bataljonoma in 8 topovi, da preženo kozake generala Miščenska z gričev. Gavrilov je pridiral v popolnem diru stiskanim na pomoč ter pričel strahovito streljati na Japonce. Ti so obdržali le dva rabljiva topova. Oba bataljona sta skoro uničena.

Berolin, 31. oktobra. Iz Mukdena, 31. okt., poroča dopisnik »Lokalanz.«: Položaj je neizpremenjen, nobena obeh armad se noče umakniti, ker se boji, da ne bi s tem priznala svojih neuspehov. Vsled tega se oba dela na bojišču zadelavata z okopi ter močno utrjujejo svoja stališča. Tupatam se vrši kanonada. Vendar se pa razvname bitka vsak čas po zgolj slučaju. Jaz smatram sedanjí položaj za dolgo nevdržljiv. To vojskovanje spominja posebno na položaj za hrbotom obeh sovražnih armad, na razmere v 30 letni vojski. Pričakuje se kmalu nekaj od strani Japoncev, ki krepijo veliko živahnost in premikajo svoje čete.

Kolin, 1. novembra. »Köln. Ztg.« poroča iz Peterburga, da je došla iz Mukdena vest, da so dobili Japonci zadnji čas 40 do 60 tisoč mož ojačenj. Kuropatkinova naloga je s tem otežkočena. Japonci delajo močne utrdbe, ki jih ni skoraj mogoče premagati s fronte.

Peterburg, 1. novembra. Z ozirom na dejstvo, da so Japonci dobili pomoč, se bodo Rusi omejili le na brambo svojih postojank.

London, 1. novembra. Brzojavka, oddana 31. okt. preko Fuzana iz glavnega taborišča Kurokijevoga, pravi, da so Rusi v eni zadnjih mesečnih noči pričeli streljati na japonske postojanke na levem krilu osrednje armade, a so bili po večernem boju vrženi nazaj. Pehota in topništvo je streljalo do dneva.

Peterburg, 1. novembra. Dopisnik »Birž. Vjed.« brzojavlja danes iz Mukdena: Včeraj so Japonci cel dan streljali, a brez vsakega uspeha. Napadli so naše postojanke na več točkah, a so bili povsod odbiti: Naše izgube so bile male. Srečnejši so bili Japonci, kar se tiče izgub, pri napadu na neko višino. Tu se je borilo 6 kompanij proti dvema japonskima polkoma. Napad se je pričel s strašnim topniškim streljanjem.

Naše kompanije so izgubile polovico moštva; toda so obdržale svoje postojanke in vrgle sovražnika nazaj.

Boj za Port Artur.

London, 30. okt. Za dva tedna obstreljavajo japonski oblegovalni topovi Port Artur in v nekaterih dneh se ni z obstreljevanjem nič prenehalo. Neprestano prihajajo po železnici številni ranjenci v Daljni, odkoder jih odpošiljajo s transportnimi ladjami na Japonsko. N davno so prišli iz Japonske v Daljni štirje veliki transportni parniki z osmimi velikanskimi oblegovalnimi topovi in velikim množtvom provianta. Kitajski kuli (delavci) morajo vladiti velike vozove s proviantom za japonske vojske do strelne črte. Železnico rabijo le za transport topov, zalog in ranjencev. V Daljnem so zalogo riža na 100 število visoko naložene.

London, 31. okt. V Rm je došla iz C fua vest, da Japonci Zlato goro in več drugih utrdb živahno bombardujejo ter upajo, da bo padla trdnjava v malo dneve. Eline skladišče brezdimnega smodnika v Port Arturu je pričelo goreti 26. okt. Tega dne so Japonci vzeli tudi več ruskih jarkov pri E-lunšanu ter eno utrjeno pozicijo. — Velike vojne ladje v luki so razdejane. Moštvo se baje v vratih brambovcov na suhem. »Morning Post« poroča iz Washingtona: Japonci so postavili pred Port Artur svoje najtežje topove, ki prekašajo po svojem kalibru vse topove, ki so bili doslej v rabi pred Port Arturjem. To je dvojnega pomena za Japonce. Prvič so varni pred napadi, drugi pa bo trdnjava hitreje padla.

London, 31. okt. Iz Tokia poročajo »Daily Express«: Padec Port Arturja bo darilo mikadu za njegov rojstni dan. To je splošno mnenje v Tokiu na podlagi uradnih brzojavk iz Daljnega, ki naznanjajo zadnji naskok za 3. novembra. Že 7 dni se utrdb ne prenehoma obstreljujejo. Od 27. t. m. Rusi baje niti več ne odgovarjajo. Sodi se, da je zmanjkalo streliva, ker so bile razstreljene zadnje smodnišnice; tudi živila so že pri kraju; Japonci pa imajo dosti streliva in živil. Se zadnjih 10 dni je pripelalo 5 parnikov živila in strelivo. Saperji delajo noč in dan rov, ki bo 32 m širok ter vodil v sredino trdnjave. V treh dneh bo to kolosalno delo končano. Brambovce ne prenehoma nadleguje obstreljevanje in prelivanje krvi je grozno.

Peterburg, 31. oktobra. (Uradno.) Brzojavka generala Steslja od 14 t. m. poroča: Sovražnik obstreljuje z velikimi topovi utrdb, ki so na severni in severovzhodni fronti, kakor tudi vzhodno od železnice.

Isti prodira v rovih proti našim utrdbam ter je v največji bližini pri utrdbi, ki je južno od vasi Utzifan. Mi ga oviramo z ognjem naših topov in pušk. Cete se bore junaško vzlic velikim naporom in pomanjkanju, kar moram pohvaliti nasproti Vašemu Veličanstvu. Mi pričakujemo Vašega blagoslova.

Nadaljna brzojavka od 17. oktobra se glasi: Včeraj ob 3. uri popoldne so Japonci pričeli močno obstreljevati naše utrdbe. Isto tako silno so obstreljevali utrdb, ki so na severovzhodni fronti in ob železnici. Napad na utrdb je prišel potem, ko je sovražnik poslal proti železniški črti pri vasi Paličuan močan oddelek. Ta napad sta odbila naše topništvo in naši strelci. Boj je prenehal proti 7. uri zvečer. Ponoči je trajal le boj s puškami. Izgube Japoncev so znatne.

Čifu, 31. oktobra. (Reuterjev biro). Obči naskok na Port Artur, ki je pričel z naskokom od 27. t. m., se je včeraj razvil v ljuto bitko, ki je trajala ves dan. Glasom nekega vira, ki se je dosedaj pokazal zanesljivim, so Japonci poslali proti trdnjavi, kjer so poizkusili vzeti neko gospodujočo pozicijo, znatno število čet. Izid ni še znan. Sodi se, da niso hoteli Japonci s tem napadom zavzeti mesta, ampak storiti le nadaljni korak. Treba bo še dveh nadaljnjih običnih napadov, dokler bo razdalje med obema armadama dovolj malo, da bodo Japonci zamogli vzeti glavne utrdb ter tako dovršiti obleganje.

London, 1. novembra. »Daily Telegraph« poroča iz Čifua, da se govori ondi, da se je japonske bojna ladja »Jašima« potopila že pred več časom. List poroča nadalje, da sta pred enim tednom pod francosko zastavo dospela v Port Artur dva parnika s strelivom in živžem.

Car Nikolaj.

Peterburg, 31. oktobra. Določeno je, da odpotuje car Nikolaj koncem tega tedna inspicirat čete, ki so poklicane pod orožje.

Namestnik Aleksejev.

Mukden, 31. oktobra. Namestnik Aleksejev je odpotoval včeraj v evropsko Rusijo.

Kitajska nevtralnost.

London, 1. nov. »Daily Telegraph« poroča včeraj iz Tjencina, da je kitajska vlada sklenila, poslati čete v Sanhajkan (zaliv Ljaotin), da zabrani prodajati vojne potrebščine bojujočima se strankama ter na ta način prepreči kršenje nevtralnosti.

Japonske finance.

London, 31. oktobra. »Times« so dne 28. t. m. brzojavili iz Tokia: Japonski finančniki se že pripravljajo, da najdejo za novo vojno leto novih virov v snešku 770 milijonov jenov.

Ruski beguni

L v o v, 30. okt. Tudi danes so dospeli v Galicijo vojaški beguni iz ruske Poljske. V Krakovu se je osnoval pod predsedstvom drž. sborskega poslanca dr. Petelena poseben odbor za varstvo in pomoč beguncem, ki bodo šli skozi Krakovo.

Izprememba v ministrstvu.

Politična javnost v Avstriji je še vedno pod vtisom izpremembe v ministrstvu. Češko-radikalni poslanec dr. Baxa se je v nekem pismu izjavil o stališču radikalnih Čehov z ozirom na imenovanje češkega ministra: Računati morame z dejstvom, da je položaj v Avstriji izpremenjen, dasi to tajijo velike nemške in češke stranke. Radikalni Čehi ne smatrajo imenovanja češkega ministra za pridobitev Čehov in nimajo najmanjšega povoda zaradi tega izpremeniti svoje taktike v državnem zboru. Obstrukcija je vedno bila le oblika taktike. Sedanje nezdrave razmere v državnem zboru so le posledica sedanje ustave, ki se ne bo mogla vzdržati. Po našem mnenju je sedaj prišel čas, ko se bo uničila ustava. Ne gre se samo za Koberjevo ministrstvo. Vplivali bomo med Čehi, da bodo Čehi negledé na take malenkostne pridobitve nadaljevali na Dunaju politiko obstrukcije, da bo umrla že umirajoča ustava.

Poslanec nemške svobodomiselnice stranke. Bendel je na nekem shodu v dunajskem devetem okraju obžaloval, ker je odstopil finančni minister Böhm Bawerk. Nadalje je zahteval imenovanje nemškega ministra, ki naj bi nadzoroval delovanje novega češkega ministra.

Načrti grofa Buquoya.

Novi poljedelski minister je bil v ponedeljek predstavljen uradnikom poljedelskega ministrstva. Na pozdrav sekcijkega šefa barona Becka je odgovoril minister, da noče razviti nikakega programa, ker je program v njegovi preteklosti. Skupno delovanje bo povzročilo, da bo poljedelsko ministrstvo tvorilo zaščito agrarne misli. Za svojo glavno dolžnost smatra varovati koristi domačega poljedelstva in gozdarstva, koristi prebivalstva in pred vsem one kmečkega stanu, ki se bori za svoj obstanek.

Resnost položaja na Ogrskem.

Vse opozicijske stranke na Ogrskem se pripravljajo na boj proti nameravani izpremembi državnozbornskega poslovnika. Samo glede sredstev se še niso zedinile. Priistaši Szederkenja so mnenja, naj bi Tiszi onemogočili utemeljevanje njegovega predloga s tehnično obstrukcijo pri čitanju zapisnika. S tem načrtom se strinjajo bojevitejši člani Ko utove stranke in pa privrženci Barffyjevi. Zmernejši opozicijski poslanci so pa mnenja, naj bi Tiszi prepustili utemeljevanje predloga o izpremembi poslovnika. Vsekakor bo seja ogrske sabornice v petek jako zanimiva. Prihodnost bo pokazala, če se bo Tiszova železna roka izkazala tudi ob tej priliki.

Srbski kralj v Sofiji.

Belgrad. Srbski kralj Peter se je vrnil sem. Iz Sofije sta srbski kralj in bolgarski knez brzojavno pozdravila črnogorskega kneza.

Druga mirovna konferenca.

Volitve v Zedinjenih državah so predurmi, zato hoče Roosevelt pokazati Američanom ravno pred volitvijo, da se čuje in upošteva tudi med velevladmi glas ameriškega predsednika. Dasi velevlasti izprva niso bile zavzete za drugo mirovno posvetovanje in je čas z ozirom na vojsko med Japonci in Rusi zato nad vse neprilichen, ker so Rusi odklonili vsako mirovno posredovanje, je na povelje Rooseveltovo ameriški državni tajnik razposlal velevladnim dopis, v katerem povdarja potrebo in važnost druge mirovne konference. V interesu svetovnega miru naj bi se na mirovni konferenci izdelal načrt za razsodišča. Nadalje se v dopisu naglašja, naj bi zboroval mirovni kongres še med rusko japonsko vojsko. Ameriškim poslaništvom je naročeno, vršiti z velevladmi zaupna pogajanja, v koliko so posamezne vlade voljne sodelovati za drugo mirovno posvetovanje.

Dogodki v Turčiji.

V Skopje je došel avstrijski podkonzul Juristovski, ki bo izvrševal posle avstrijskega civilnega agenta.

V severni Albaniji so umori na dnevnem redu, a Turčija je popolnoma brez moči in ne more preprečiti umorov.

V Mikriju pri Smirni so vojski, ki so bili odpušteni na dopust, zaprli v vojašnico poveljnika in častnike, ker so hoteli na ta način izsiliti, da se jim izplača petmesečna zaostala plača. Guverner si je moral izpo-

soditi avto, da je plačal vojske, ki so nato oprostili zaprte častnike.

Zadnja seja regnikolarne deputacije.

Iz Zagreba se nam poroča: Dne 24. okt. je bila zadnja seja hrvaške regnikolarne deputacije v Zagrebu. Ker je nedavno umrl predsednik te deputacije, poslanec Francisci, si je morala deputacija izvoliti novega predsednika. Ker volitve ni hotel sprejeti pl. Josipović je bil izvoljen za predsednika najstarejši član Svetožar Kušević. Poročevalec dr. Egersdorfer je prebral še enkrat vse zapisnike obeh regnikolarnih deputacij iz Budimpešte ter vse sklepe in slednjič svoje poročilo o delovanju deputacije za bodoči hrvaški sabor, ki se snide dne 7. novembra. Zanimivo je, kar je priznal poročevalec, da ima Hrvaška zdaj na leto dohodkov 71,560.000 kron in da bo od vsega tega dobivala Hrvaška komaj 23,000.000 kron. Pa naj kdo reče, da ni to mažaronsko gospodarstvo nad vse uzorno. Zato tudi ni nič čudnega, da Hrvaška vedno bolj osiromašuje, in da jej pada ugled tudi v političnem pogledu. Toda v bodočem saboru bomo slišali govore mažaronskih poslancev, kateri bodo hvalili novo finančno pogodbo kot sijajno zmago in zato že zahtevali zase priznanje od celega naroda. A kako so mažaroni protivniki vsake svobodne razprave o tem važnem vprašanju, vidi se tudi po tem, da niso hoteli sprejeti v omenjeno poročilo opozicionalnih predlogov dr. Franka in dr. Vrbanića, dasi sta oba to odločno zahtevala. Le na predlog poslanca Gjurgjevića se je opoziciji toliko dovolilo, da se je v zapisniku te seje omenilo, da sta oba opozicionalna poslanca predložila svoje posebne predloge, kateri pa v zapisniku niso uvrščeni. Mažaronska stranka tira vse do skrajnosti, ker jo podpira tudi vlada. Ni dvoma, da bode sabor sprejel poročilo mažaronske regnikolarne deputacije, če tudi se opozicija pripravlja, da se odločno upre takim za Hrvaško tako nepovoljnemu sklepu, ki morajo Hrvaško v finančnem pogledu popolnoma zatreti. Borba bode huda, toda večina bode odločila, kakor dozdaj vselej, po želji iz Budimpešte.

Preosnova vojaškega kazenskega reda.

Pretekli teden so bila v vojnem ministristvu posvetovanja, katerih so se udeležili tudi ogrski odposlanci, o končnih določilih za novi vojaški kazenski red. Pravijo, da bodo tozadevni zakonski načrt v kratkem predložili avstrijskemu, kakor tudi ogrskemu državnemu zboru. Čas bi že bil, saj se ta zadeva vleče, kakor morska kača.

Vihar v španski zbornici.

Španska zbornica je doživela vihar, ki se prav lahko kosa z raznimi burnimi prizori v naši državnozbornski palači na Dunaju. Ministrski predsednik Maura je predlagal, naj se 26 poslancev izroči sodnji. Opozicionalni poslanci so jeli kričati, da se s tem predlogom krši imuniteta poslancev. Razburjenje je postalo še huje, ko je vladni pristajač Navarro-Ramirez zaklical: „Molčite, lopovi!“ Republikanski poslanec, profesor Accarte, je skočil proti Ramirezu in ga pobil na tla. Poslanci so zapustili svoje seje in prišel se je splošen pretep. Izdajatelj lista „Imparcial“ je šel na govorniško lečo in žugal ministrskemu predsedniku s palico. Tepež je trajal pol ure. Predsednika so ščitili tajniki. Križ, ki je visel nad njim, so med tepežem vrgli na tla, kakor tudi tintnike in vse, kar je bilo na predsedniškem pultu. Podpredsednikovo glavo je zadelo več tintnikov. Tla so bila posejana z ovraticami, klobuki in rokavicami, poslanci so drug drugemu med tepežem raztrgali suknje. Policija ni mogla umiriti poslancev in se je zadovoljila s tem, da je gledajoče občinstvo odstranila z galerij. Predsednik je zvonil zaman, razbil je štiri zvonce, da bi bil napravil red. Poslanci so se toliko časa pretepali, dokler niso zaradi utrujenosti prenehali s tepežem. Nekaterim poslancem so med tepežem izbili zobe prepirajni tovariši. Seja je trajala 36 ur. Kralj je, kakor poroča „Univerzo“, izjavil ministrskemu predsedniku opetovano svoje zupanje. Zbornica je končno sklenila, naj določi kasacijsko sodišče, kateri poslanci se izroče sodnji. Zasedanje je zaključeno.

Trgovinska pogodba z Nemčijo.

Namestnik nemškega kanclerja, grof Posadowsky, je došel na Dunaj, da tu dokonča z avstrijskimi ministri pogajanja o trgovinski pogodbi med Avstrijo in Nemčijo. Grof Posadowsky je načrtal novi nemški carinski tarif in posrečilo se mu je, da ga je odobril nemški državni zbor. Nekaj nenavadnega je, da Nemčija tako hiti s sklepanjem trgovinskih pogodb. Z Rusijo je Nemčija sklenila pogodbo skoraj čez noč, in potovanje grofa Posadowskega ni nič drugega, kakor priganjanje, naj avstrijski merodajni krogi pospeše trgovinsko pogodbo z Nemčijo.

Razsodišče med Angleško in Zedinjenimi državami.

Tajnik mirovnega društva v Londonu je predsedniku Rooseveltu izročil spomenico, naj bi Američani in Angleži sklenili pogodbo o razsodišču. Roosevelt je izjavil, da se po polnoma strinja z navedenimi predlogi in da se med obema državama že vrše pogajanja o mirovnem razsodišču.

Odstop bavarskega finančnega ministra.

Kakor poroča „Augsburger Abendzeitung“, bo odstopil zaradi bolehnosti bavarski finančni minister baron Redel. Bavarski finančni minister je izmed vseh sedanjih finančnih ministrov najdlje v službi. Star je sedaj 74 let in je po dokončanih pravoslovnih študijah vstopil l. 1859 v državno službo. Za finančnega ministra je bil imenovan meseca novembra l. 1877. V naših časih, ko se takorekoč menjajo ministri vsak dan, je pač res nekaj izvanrednega biti minister 27 let.

Vstaja Hererov.

General Trotha poroča: Naša stotnija pod poveljništvom Krügerja, močna 57 mož, je 27. okt. napadla sovražnika pri Takrimu in je prodirala 800 m daleč, a se je morala umakniti, ker je sovražnik s 30 jezdecami poizkušal zapleniti naše konje. Sovražnik je imel približno 100 moških obojenih s puškami. Izbil je tri mrtvece. En naš vojak je bil ubit in eden lahko ranjen.

Obstrukcija v italijanski zbornici.

Milanski prekucniški odbor je izdal volilni oklic, v katerem priporoča soc. kandidatom, naj takoj, ko se snide zbornica, prične z obstrukcijo in prisili vlado, da odstopi. Slično izjavo je izdal tudi Ferri, voditelj revolucionarnih socialistov.

Štajerske novice.

Š Pri Sv. Jurju ob Ščavnici je na petrazredni ljudski šoli nastopila učiteljska služba gđ. Ema Zencovih od Sv. Božanka pri Središču.

Š Fingirani napad. Pod tem naslovom v ponedeljkovi številki opisani dogodek se je dogdil v Št. Petru, ob raj Kozje.

Š Solske vesti. Štajerski deželni šolski svet je potrdil izvolitev nadučitelja g. Jožefa Mesičeka za strokovnjaka v sevniški okrajni šolski svet. Nastavljeni so: za nadučitelja v Stopercih okraj Ptuj, definitivni učitelj v Središču g. Anton Hren, za učiteljico v Majšbergu učiteljska suplentinja gđ. Marija Osenjak.

Š Mariborsko porotno sodišče prične šetrno letošnje zasedanje dne 14. novembra. Prvi pride na vrsto ropa, posilatva, poverjenja in tatvine obtoženi 21letni Florijan Sabav; dne 15. nov. bo sojen radi uboja Alojzij Marčič, dne 16. novembra ubijalec Franc Pivec, dne 17. pa hlapec Ferd. Müller radi uboja. Obravnava proti morilcu Majcnu še ni razpisana.

Š Zena okrajnega glavarja v Mürzzuschlagu, Hervaya, ki se je, kakor znano ustrahil, ko je zvedel, da ima za ženo žensko, ki je zapustila še štiri z njo poročene može, je bila pred sodiščem v Ljubnem obsojena radi dvojnega zakona na štiri mesece navadne ječe. Predlog za gonovnikov, naj jo sodišče proti 7000 kron jamstva izpusti na svobodo, dokler se ne reši ničnostna pritožba, je sodišče odklonilo.

Š Obešenega so našli v Gradcu oženega mizarkega pomočnika Simona Pezdike, pristojnega v St. Jurij na Spodnjem Štajerskem. Radi pijanosti je bil odpuščen iz službe.

Š Sloven. katol. akadem. društvo „Zarja“ v Gradcu priredi dne 4. novembra II. občni zbor v zimskem tedaju 1904/5. Lokal: „Zur grünen Steiermark“. Čas: Ob osmih zvečer. Dnevni red: I. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. II. Čitanje za pisnika brateškega društva „Danice“. III. Poročilo odborov. IV. Sprejem novih članov. V. Službenosti.

Š Nemška ptujška gimnazija. Ptujski Ornik je kričal v deželnem zboru, da hoče z ustanovitvijo pripravnic le koristiti Slovence. To je laž. Pravi namen je ponemčevati Slovence ter slovenskim staršem za eno leto več izpraznjevati žepa. Če hoče Nemci koristiti Slovence, naj se usta nove slovenske vzporednice na ptujski gimnaziji, kakor enake dobro prospevajo v Mariboru in Celju. Zakaj smo sploh Slovenci tako pohlevni, da plačujemo za ptujke Nemce ali nemurje celo gimnazijo, slovenske gimnazije ali vsaj slovenskih vzporednic pa niti ne zahtevamo. Naša zahteva proti nemčurji pripravi kovačici mora biti: Mi hočemo slovensko deželno gimnazijo ali vsaj slovenske vzporednice na nemški ptujski gimnaziji!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. novembra.

Klepetajo, kar vlada želi. „Narod“ je v ponedeljek priobčil Penižkov telegram z Dunaja: „Čujemo, da zahtevajo dalmatinski poslanci, naj Čehi opuste obstrukcijo.“ „Narod“ bi bil prav storil, da bi bil to brzojavko označil za prijetne vladine sanje, ki bi bile za izvestne ljudi prav prijetne, če bi se uresničile. O stališču Jugoslovanov prinašamo na uvodnem mestu velepomembne izjave.

Ideja zblizanja! Dr. Tavčarja tlači mōra in če se vpraša, kaka je ta mōra, zastoka: „Ideja zblizanja“. Pri tem igra dr. Tavčar velikega posabljičca. V „Narodu“ zdihuje: „Kaj mislijo klerikalci, da je narodno-napredna stranka že pozabila, kako je bila prevarana svoj čas, ko je sedla klerikalcem na limance in sklenila z njimi spravo? Samo osel gre dvakrat na led!“ — Trditve, da dr. Tavčar čisto vedoma govori neresnico, ti stavki le potrjujejo. Najresnejši nasprotnik sprave je bil dr. Tavčar, ki sprave niti pet minut ni držal. Namestu, da bi bil šel s svojimi slovenskimi zavezniki, se za spravo niti zmenil ni in je drugi dan že spet bil v Šregljevi družbi. Ali hočemo dr. Tavčarju oživiti spomine, kako je nasprotoval spravi in kako so ga njegovi lastni pristajači desavoirali? Kar se pa tiče „osla“, ima „Narod“ toliko prav, da je dr. Tavčar res tisti „lev“, katerega so svabili na nemški led, raz katerega pa ne more, ker je na njem — primrznjen. Ideja zblizanja pa bo za dr. Tavčarja še dalje mōra, in ni izključeno, da ga zadoši, če ob pravem času ne najde poti — proč od Nemcev!

Krški Lapajne bere levite dr. Tavčarju G. Lapajne v Krškem že dolgo časa pobija politično strankarstvo s svojo „Slovensko zadrugo“. Njemu je nepristranski le oni, ki je — njegove stranke. Posebno težko gleda gosp. Lapajne „Gospodarsko zvezo“. Dasi denarni zavodi nimajo nič političnega na sebi, ker so nastali iz gospodarskih potreb, vendar gosp. Lapajne podtika vsem v „Zadružni zvezi“ združenim organizacijam neprenehoma politične namene, edino le zato, ker se nočejo njemu pridružiti. G. Lapajne je upal, da bodo liberalci „Zadružno zvezo“ uničili, a ta up mu je splaval po vodi. Na adresu liberalcev je torej zdaj v svojem lističu izpustil sledeče jadikovanje:

„Zadružna zveza“ in „Gospodarska zveza“ sta bili torej po trdem boju naposled vendar le registrovani, čemur se je z nami vred vsak čudil. Se bolj pa smo strmeli, da je „Zadružna zveza“ dobila z novo dokaj podpore (13.000 K) od kmetijskega ministristva, od notranjega ministristva pa na podlagi zakona od 10/6. 1903 avtorizacijo za nadzorovanje svojih posojilnic in drugih zadrug. Vrhunec našemu čudenju pa je bil, ko je nadsodišče v Gradcu za nadzornike „Zadružne zveze“ sprejelo poleg gosp. Rožmana še gg. Pelca in — Seliskarja. — Kakor mora biti kranjska klerikalna organizacija ponosna na te svoje uspehe, tako je s tem osramočena liberalna stranka, ker je bilo vse njeno upiranje zoper klerikalce v tej točki — bob v steno. Mi pa stojimo hladnokrvno nasproti tem faktom. — Če se kranjski liberalci jezijo, nič ne de; pravo se jim zgodi. Zakaj so stvar samo, to je zadružno organizacijo, radi politike napadali? Zakaj ni kranjska dežela po vzgledu drugih dežel čisto nič za zadružništvo stotila? Zakaj so liberalci smešili še tiste osebe, kateri so bili za zadružništvo delavni, ker niso bili liberalci, dasi so odločno odklanjali vsako zvezo s klerikalci? Facit vsega je: Kranjska klerikalna stranka je ne glede na mnogostransko organizacijo postala še s pomočjo zadružne organizacije mogočen faktor. Ona ima vse polno posojilnic in nekaj zadrug — te so manj vredne — katere so dobro združene v dveh osrednjih zadrugah. Vse zadruge so zdaj sodnijsko in politično-administrativno za svoje posle avtorizirane in od vlade podpirane. Zato jim sedaj vsi napadi po časopisih le malo ali nič škodovati ne morejo. Nikdar prej ni bila klerikalna stranka tako mogočen faktor, s katerim je treba računati. Zato pa ne kaže družega, ako se hoče Slovence koristiti, nego potom kompromisa sprijazniti kranjske liberalne in klerikalne Slovence. Kako bi se tak kompromis dosegel, o tem pa naj premišlujejo voditelji obeh strank kranjske nesrečne politike, ako hočejo. Mi smo stvar le konstatirali, kakršna je.

Tako, gospod Lapajne. Ker so liberalci s svojo ostudno gonjo proti kmetijski organizaciji tako temeljito propadli, nam svetuje gospod Lapajne, da se naj združimo z njimi. To je Lapajnetova logika. Radovedni smo pa, kaj bo dr. Tavčar odgovoril svojem prijatelju Lapajnetu na ta članek!

Rafaelova družba. Škofijski odbor „Rafaelove družbe“ naznanja: Te dni razpošilja „Rafaelova družba“ s pošto gg. zapunikom na vodo il o poslovanja, nekoliko priporočilnih listkov in drugih potrebnih tiskovin, ter prosi vse tiste p. n. gospode, kateri sprejmejo take pošiljke z domače pošte, naj jih blagovolijo prebrati, vrediti in shraniti v pisarni in kadar bo treba, izseljencem podajati, kakor navodile priporoča. V imenu naših rojakov, kateri večidel reva žene na tuje prosimo vse g. spode zaupnike, naj se z vneto poprimajo tega dela krščanskega usmiljenja, ker ima mnogo zaalužnega v sebi. Ljubljanski odbor „Rafaelove družbe“ bode pa po listih sproti poročal, kaj je novega po svetu, kar bi utegnilo izseljencem biti v korist. Posihmal daje tudi „Katališka bukvarna“ v Ljubljani vsa potrebna pojasnila izseljencem.

Osebnost. Prestavljen je na lastno prošnjo c. kr. davčni oficijal g. Franc Bervar iz Novega mesta v Kranjsko goro. Na njegovo mesto pride davčni adjunkt g. Valentin Kompare s Krškega. — Centralna komisija za umetnost in zgodovinske spomenike je imenovala za svojega dopisnika prof. g. Franca Komotarja v Kranju za njegove zasluge pri arhivaričnih preiskavah.

Nova cerkev v Polšniku bode v spomin Marijinega jubileja blagoslovljena v nedeljo dne 6. novembra. Blagoslovljenje bode izvršil veleč. g. dekan A. Žlogar. Ker je še precej stroškov nepokritih, povabljeni so k tej slovesnosti Marijini čestileci, da podaré mal dar Mariji na oltar.

— Za IV. zasedanje porotnih obravnav v Novem mestu, katere se bodo pričele dne 21. novembra t. l., izžrebani so za glavne porotnike naslednji gospodje: Končina Janez, posestnik in trgovec iz Goranje vasi; Vukšinič Davorin, oskrbnik nemškega viteškega reda iz Metlike; Vehovec Janez, občinski predstojnik iz Žužemberka; Deganac Ferdinand, trgovec iz Vel. Lašič; Kuhar Mat., posestnik iz Starihovega vrha; Spreitzer Mat., posestnik iz Rusbaha; Jaklitsch Franc, trgovec in gostilničar iz Unterdeutschau; Jerman Franc, posestnik in mesar iz Crnomlja; Hartmann Jožef, posestnik in trgovec iz Velikih Lašč; Majerle Pavel, posestnik in trgovec iz Starega trga; Bartol Franc, posestnik in knjigovez iz Jelovca; Počauer Andrej, posestnik in gostilničar iz Stare žage; Stefanič Jurij, posestnik iz Zupudja; Jerman Janez, posestnik in gostilničar iz Sodinjevasi; Jaklitsch Jurij, gostilničar iz Crnomlja; Ostermann Mat., posestnik in trgovec iz Banjaloke; Sporer Janez, trgovec iz Hriba; Fugina Jurij, posestnik iz Ceplan; Groznik Ignacij, posestnik iz Višnje gore; Kramer Anton, posestnik in trgovec iz Mirne; Sterk Jurij, posestnik in trgovec iz Vinice; Piro Jožef, gostilničar iz Ravne; Jerman Jožef, gostilničar in posestnik iz Crnomlja; Kožar Martin, posestnik in mlinar iz Malence; Samida Jožef, posestnik in gostilničar iz Malgerna; Trepschnigg Julij, posestnik in trgovec iz Radeč; Lackner Andrej, posestnik in hotelir iz Crnomlja; Kapš Markus, posestnik iz Uršnega sela; Lavrenčič Anton, posestnik iz Sodražice; Golja Janez, posestnik in trgovec iz Metlike; Sitar Ignacij, posestnik iz Toplice; Setinec Martin, posestnik iz Jesenic; Tachin-ke Mat., posestnik in vinotrtič iz Lichtenbacha; Sever Oimar, posestnik in nadporočnik v pok. iz Kostanjevice; Schober Jožef, posestnik in gostilničar iz Laz; Jurkovic Miha, posestnik iz Krkovega. — Nadomestnim porotnikom izžrebani so bili naslednji gospodje: Jakše Martin, posestnik iz Velikih Skerjand; Grašič Franc, posestnik iz Gotne vasi; Rohrmann Fr., posestnik iz Malega Slateneka; Hočevar Anton, posestnik in usnjar v Novem mestu; Medved Fr., posestnik in gostilničar iz Mačkoveca; Pauser Adolf, posestnik in trgovec v Novem mestu; Kastelic Miha, posestnik in gostilničar iz Zabje vasi; Zorc Jožef, posestnik, gostilničar in občinski predstojnik iz Kandije.

— Vojaške vesti. Generalni major in poveljnik hrvaškega domobranstva Rajmund Gerbe je imenovan za feldmaršallajntnanta. — Poveljnik c. kr. kadetne šole stotnik Globčnik je imenovan za majorja. — Za nadporočnika je imenovan sanitetni poročnik Martin Celarič. — Za stotnike so imenovani nadporočniki Hugo

Tisch pri 17. pešpolku, Karol Babnik pri 76. in pride k 17. — Za nadporočnike so imenovani poročniki: Hugo Lassbacher pri 17., Aleksander Strzelba pri 17., Ludovik Zwirn pri 17. — Za poročnika sta imenovana kadeta: Raoul Rannacher pri 87. in Adalbert Tansca pri 17. pešpolku.

— **Krava nabodla dečka na roge.** V Nadgorci pri Črnučih je krava nabodla na roge 4letnega Jakoba Šnoja. Nevarno ranjenega so prepelali v bolnico.

— **Zopet nesreča na gugalnici.** Iz Skofje Loke so pripelali v deželno bolnico Jožefa Goluna, kateremu se je odrgel čoln na gugalnici ter s njim vred priletel na tla. Golun je tako poškodovan, da skoro ni upanja, da bi ozdravel.

— **Baron Wallburg oproščen.** Budimpeštansko sodišče je oprostilo barona Wallburga, ki je bil obtožen ponarejanja vojaške matrike. Razsodba se glasi: Ker je potrebno za vsako ženitev člana cesarske hiše dovoljenje cesarjeve in bi bila vsaka poroka nadvojvoda Ernsta z ozirom na to, ker cesar ni dal svojega dovoljenja za zakon, neveljavna, bi baron Wallburg ne imel nikakega dobička, če bi se bila tudi matrika ponaredila. Zato pa tudi po ogrskem zakonu ni kaznivo, če se je tudi izvršilo ponarejanje. Neglede na to pa ne smatra sodišče po inozemskih izvedencih potrjenega ponarejanja kot dokazane, ker dotična listina sodišču ni bila predložena v originalu, marveč je imelo sodišče pred seboj le neko — fotografijo.

— **Smrt v tujini.** Iz Buhl, Minn., v Ameriki poročajo: Tu se je ponesrečil John Ohočencič. Pri nakladanju rude ga je pritisnil zaviralnik železniškega voza k nekemu tramu tako hudo, da je 12 ur pozneje umrl v bolnišnici. Dema je bil iz vasi Podpeči pri Dobropoljah na Dolenjskem, star 20 let.

— **Novomeška kronika.** Iz Novega mesta se nam poroča: Zadnji dopis o našem vodovodu je bil poved, da je župan sosedne občine našemu g. Korelnu povedal, kar mu gre: Kot župan mora zagovarjati koristi svojih občanov. G. Korel, ki pa tudi ni zadnji v besedi, je ponosno rekel: „Jaz še nisem župan, pa lahko postanem“. Novomeščani smo res veseli, da bo g. Korel še naš župan. Ako že sedaj toliko skrbi za nas, kaj še stori po novem letu, ko sedanjí župan odloži svojo čast na ljubo g. Korelnu. — G. Pauser, večletni obč. odbornik, je nedavno odložil svoj mandat. Vzrok javnosti ni znan. Na njegovo mesto je poklican branjevec g. Windischer, o katerem je znano, da pridno kima g. Korelnu. Ali pa je to tudi drugim meščanom po volji, to je veliko vprašanje. To je posledica, ker so mnogi pri volitvi dali svoja pooblastila na prazne obljube. Tolažijo naj se vsi z dr. Slancem, da po toči zvoniti je prepozno. — Našim gg. mestnim očetom je delala stavba mestne hiše mnogo skrbi, ker niso imeli v svoji sredi dovolj izkušenih stavbenih nadzornikov. Iz te zadrege jih reši bistra glava g. Korelna, ki povsod skrbi, da občina nima preveč stroškov. Tudi tu jo je pogruntal. Vsi državni tehniki niso tega zmožni, kakor naš novi stavbeni nadzornik. Volivci se pač čudimo, da dobi ta važni posel mož, ki niti pojma nima o arhitekturi. Kdor zna prodajati odeje in obleko, ta ni še strokovnjak v stavbenih stvareh. Troški za mestno hišo bodo izdatno prekoračili proračun. In kdo bo nosil novo breme? Podjetnik se lahko smeje v pest, ko ima takega nadzornika. In Novomeščani vse mirno trpe, kar ukrene naš Korel!

— **Izlet slovenskih obrtnikov v Zagreb.** Občeslovensko obrtno društvo v Celju si namerava ogledati obrtno razstavo v Zagrebu. Prav bi bilo, da društvo stopi v ta namen v dotiko z ljubljanskimi slovenskimi obrtniki.

— **Iz Zagreba poročajo,** da bo na mestu umrlega Franciscija imenovan za prvega podpredsednika hrvaškega sabora Stjepan Kovačević, ki slovi po svojem znanem mažaronskem govoru.

— **Ljudski glas iz Vrem na N. tranjskem:** D e 22. oktobra jutraj je bil v Vremem Britfu ob navzočnosti gosp. okraj. glavarja zanimiv prizor. Slo se je za zgradbo novega šolskega poslopja. G. nadučitelj bi rad imel novo palačo, ki bi stala 28.000 kron. Vsi faktorji so se izrekli proti novi zgradbi, ker ima sedaj občina z novim vodovodom itak mnogo stroškov. Zato je ljudstvo ogorčeno, da g. nadučitelj s toliko silo dela za novo, sedaj gotovo še nepotrebno šolsko zgradbo. Vihar je bil velik, zato svetujemo, naj ljudstva brez potreba ne razburja.

— **Protokolja pri podeljevanju državnih služb.** Piše se nam: Po zakonu iz leta 1872. imajo dosluženi podčastniki pravico do civilnih državnih služb raznih kategorij. Vojno ministrstvo je sporazumno z vodstvi centralnih uradov določilo in izdalo večkrat odloke, da ima pri podeljevanju teh mest poleg kvalifikacije odločevati tudi službena doba. Dogaja pa se vedno

— vkljub vsem ukazom — baš nasprotno. Tako na priliko je bil imenovan mesecav gusta letos namestniškim kancelistom v Trstu neki orožniški stražmojster, ki je komaj doslužil zakonito dobo in dobil uradniški certifikat šele potem, ko je bil kompetentni termin že davno razpisan. Da je bilo mnogo starejših prosilcev na razpolago, se razume, in gotovo tudi vsaj tako dobro kvalifikovanih. — Dosedaj čaka na civilne državne službe najmanj 1000 dosluženi podčastniki v premeščenju s službeno dobo čez 14 do 18 let. Koliko časa bodo morali nekateri služiti, ki nimajo — protokole?

— **Državno subvencijo v znesku 800 kron** je dobila mlakarska zadruga v Prevojah.

— **Solske vesti.** Gdč. Gabrijela Dermelj v Ceranici je imenovana za supleatko na dvorazrečni ljudski šoli v Bučki, učitelj g. Franc Pogačnik na Raki je imenovan prov. nadučiteljem v Bučki. Prestavljeni so na lastno prošnjo: učiteljica gdč. Avgusta Lunder v Bučki na tri-razredno ljudsko šolo na Raki, nadučitelj g. Jožef Ambrožič v Bučki za prov. nadučitelja v Catež. Učitelj g. Florijan Rozman v Krškem ima do 1. januarja l. 1905. dopust.

— **Še en samomor na Reki.** V soboto jutraj se je vrgla na Reki soproga zasebnega uradnika gospa Riza Frölich iz tretjega nadstropja svojega stanovanja na cesto, kjer je obležala mrtva. Vzrok samomora je baje izrek zdravnikov, da sta njena otroka podedovala neko bolezen.

— **Zidovska usiljivost.** Znana zidovska tvrdka Henrik Frank & sinovi, ki ima svoje tovarne v Zagrebu in Lincu, kar preplavlja s svojo kavino primesjo slovenske kronovine. Zadnji čas je pričela imenovana tvrdka prilagati svojim odjemalcem male barvane eličice, na katerih prikazuje razne dogodke iz rusko japonske vojske. Na pis na slikah se n. pr. glasi: „Potop ruske ladje Jenissej“, „Japonci napadajo rusko predstražo“, „Rusi poraženi pri Ljaojanu“, „Japonski vojniki pokopavajo ruske mrtvece“ itd. Vse slike kažejo le ruske poraze in izgube, japonske zmage in trumfe, dočim niti ena slika ne predstavlja ruske hrabrosti in srčnosti. Namen teh eličic je prav prozoren. Priprosti narod kaj rad sega po njih, posebno so se priljubili šolarjem, ki jih kar po šolskih knjigah nosijo ter shranjujejo med svetimi podobicami. Takšne slike ostanejo v spominu. Tako si ljudje tedaj predstavlja Japonce kot mogočne zmagovalce ter dobe antipatijo do hrabrih Rusov. Naš dobri narod slovenski dobi tako mržnjo do svojih krvnih bratov. Ali ni zadosti, da židje po svojih listih ponižujejo Rusijo, zdaj pridejo še ti židovski spekulanti s takim podjetjem! Izobraženci na deželi, pojasnite ljudstvu to židovsko nesramnost. Kako dolgo bo še naš narod lizal tujčevo peto? Ali ni že skrajni čas, da se pospemo do samo spoštovanja, ki je tako potrebno za naš obstoj? Pokažimo že vendar enkrat tem židovskim izdelkom vrata, oklenimo se naše domače družbe sv. Cirila in Metoda, ki nam proizvaja tako izborna kavina primes, ter podpirajmo slovensko in krščansko podjetje V y d r e v Pragi. Dolgo za gledajo tuji v našem živcu, dvajseta ura bje! Osvestimo se, drugače nas bodo pogoltnili. Domač denar naj ostane v domači zemlji! — to bodi naša deviza.

— **Potočnjakova zadeva.** Reški „Novi List“ prideluje izjavo srbskega socialista Milorada Popovića, ki izjavlja, da je on spisal brošuro proti grafu Khuen Hedervaryju, radi katere je moral Potočnjak toliko prestat in radi katere ga sedaj vnovič preganjajo. Kljub tej izjavi sodniško postopanje proti Potočnjaku še ni ustavljeno.

— **Samoborski dogodki.** Razsodba radi dogodkov po shodu so v Samoboru je izrečena in vzbuja veliko pozornost radi svoje ostrosti. Obsojeni so na 7 let: Franjo Rešetar-Ciran; 6 let Mijo Dumič; 5 let Martin Ruklič; 4 leta Gjuro Rešetar; 3 leta Ivan Sirovica; 2 leta Ivan Regović-Cingor, Stjepan Genšić, Vatroslav Genšić, Josip Levak, Franjo Jedar, Stjepan Majcen, Anastazija Križetič, Kata Vlahović, Marko Bošnjak, Blaž Kolman. Potem zapora: Mato Miletič, 4 mesece ali 720 kron globe; po 3 mesece Peter Kralj, Gjuro Hraštnik, Bara Kozlin, Martin Telišman; po 2 mesece: Franjo Drašković, Franjo Kolman Kobalin, Janko Sirovica, Alojz Vitovski; po 3 tedne: Gjuro Sančić, Tomo Krtko, Franjo Mavračić, Vid Kovačić, Mato Kovačić; po 2 tedna: Josip Koletić Rovski, Vid Sančić, Mijo Novak; Josip Tančak 10 dni in Miko Karasman 7 dni. Uložena je ničnostna pritožba. Od obtožbe so oproščeni: Ivan Vrbancić, Gjuro Bošnjak, Martin Sirovica, Ferdo Pajas, dr. Mavro Herzog, Stjepan Tkalič, Vid Bošnjak Jakčinski, Stjepan Babič, Gjuro Jemnič, Gjuro Vraneković, Stjepan Fressel, Mijo Kos, Josip Matančić in Janja Bašić.

— **25 000 kron znaša glavni dobiček** loterije za vojaški spomenik. Opozorjamo cenjene bravce, da se vrši žrebanje nepreklicno 12. novembra 1904 in da je čisti dohodek te loterije namenjen podpore potrebnim dela nezmoglim bojevnikom, njih vdovam in sirotam.

Ljubljanske novice

Na grobeh Na tisoče ljudi je včeraj hodilo med ozaljšanimi grobovi pri svetem Krištofu, med njimi mnogi, katerim samo enkrat na leto ob prazniku vseh svetnikov pride misel na smrt, mnogi, ki pri tem cvečotih lic niso mislili, da jih letos osorej več ne bo... Spomin na one, ki niso nobenemu več na poti, je združeval na groblju vse revne in bogate. Bilo pa je marsikaj drugače, kakor časih. Zdelo se nam je, kakor bi hodili po tujih grobeh. Kamorkoli si pogledal, nikjer nisi več videl slovenskih trobojnic, ki so časih tako bogato krasile grobove. Pač — na grobu pokojnega Josipa Nollija so še samevale, — rakve „Slovenskega pisateljskega društva“ pa letos niso več krasile, kakor bi se moral tudi na grobeh poznati položaj v naši deželi. Grob »očeta Slovencev« dr. Janeza Bleiweisa je imel orudele, par let star lovrov venec. Po grobeh socialnih demokratov so se videli rdeči trakovi, kakor bi hoteli kazati, da ni treba za nikomur žalovati, ampak veseliti se, da se jim sedaj boljše godi. Na teh grobeh je bilo potošenih malo solza Petje „Ljubljane in „Slavce“ nas je spominjalo, da bi bilo prav, ako bi tudi »Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov« s svojim izbornim zborom in istotako »Katoliško društvo za delavce« vsako leto s pesmimi na grobeh se spominjala svojih somišljenikov. V Zagrebu poje na grobeh cele vrste društev! Pozabiti ne smemo jako ginljivih prizorov ob grobu pokojnega predsednika »Katol. društva rokodelskih pomočnikov«, prof. Gnezde, katerega so številno obkroževali hvaležni rokodelski pomočniki in ki je bil jako bogato okrašen. Ljubljanski občinski svet ima jutri ob 5 uri popoldne izredno sejo. Na dnevni redu je samo: naznanilo predsedstva.

Dr. Karola viteza Bleiweisa je imenovala v izredni seji ljubljanska »Čitalnica« za častnega člana.

»Orfej« v Ljubljani? Posestnik graškega »orfeja« se je mudil te dni v Ljubljani ter si ogledal nekatere prostore, ker namerava ustanoviti tudi v Ljubljani »orfeja«.

Na oklicih so: Mihael Pogačnik, mizarski pomočnik, z Marijo Tome. Gosp. Milovan Aleks. Mirovič, vodja Kozlerjeve pivarne z gdč. učiteljico Josipino Globočnik.

Podoknica. Pevsko društvo »Slavec« priredi danes v Prečnih ulicah št. 6 svojemu članu g. Valentinu Arzelinu podoknico povodno 50.letnice, kar sodeluje pri tiskarski stroki.

K izpitom učit. usposobljenosti za ljudske šole se je oglašilo 56 kandidatov in kandidatnih. Skušnje se jutri prične.

V mednarodni panorami so tekoči teden razstavljeni prekrasne slike potovanja na severni tečaj. Prihodnji teden: Ruska osrednja Azija.

Prevročje prijateljstvo. Na Gruberjevi cesti je danes ponoči poštni sluga Karol Šnelar pretepel Terezijo Požgaj. Udaril jo je po očesu ter ji prizadel težko poškodbo. Terezija Požgaj je morala v bolnico.

Kap je zadela Pred škofijo Terezijo Trdič, stanujočo na Hranilnični cesti št. 8. Bila je takoj mrtva.

Slovensko gledališče. V petek: „Deseti brat“.

Pri vltomu zasačen. 26letnega zidarskega pomočnika Januza Premka iz Gamelj so pri jeli, ko je vlamjal v spalno sobo gostinčarke Rozalije Pavšek na Martinovi cesti št. 36.

Izgred vojakov. Ponoči je domobranski vojak Sigmund Oražen na Dolenjski cesti razgrajal in radelegoval policijo. Sel je tudi v gostilno na Karlovske ceste k Ambrožiču in tam zahteval cigaret. Ker jih gostinčar ni več imel, je vojak mislil, da mu jih noče dati. Potegnil je bido in je vrgel tako, da je običalo v vratih. Ambrožič je vojaka s pomočjo gostov vrgel na cesto. Policija je razgrajajočega vojaka aretovala in oddala v vojašnico.

Hudi peki. Schreyevi pekovski pomočniki so se v saboto stopli in sta Jožef Sedelj in Anton Vcdnik vrgla na tla Franceta Meketa ter ga osuvala in telesno poškodovala.

Umrli je e. kr. poštni kontrolor v po koju g. Lovrenc Rabič. — Umrli je tukajšnji trgovec g. Andrej Milavec. Truplo bo pokopano v C rknici.

Kozolec v ognju. Zžgal je v ponedeljek okoli pol 6. ure zvečer nekdo kozolec Marije Kunauer v Linhartovih ulicah. Ogeaj je napravil 200 kron škodo. Ogajegasno društvo je bilo takoj na licu mesta.

Nadebudna mladina. V C rkvenih ulicah sta se s p r n a dva solska dečka. 13letni deček je svojemu tovarišu zasadil nož v roko.

Umrli so v Ljubljani: Viljem Pečnik, ključarjev sin, 2½. leta star, Ulice na grad 4; v deželni bolnici: Ana Jeran, kancelistova hči, 9 let stara; v hiralnici: Matej Pengal, delavec, 81 let star.

Izseljevanje. Francoske družbe brzo-parnik „La Savoie“ je 22. vinotoka iz Havre odplul in 28. vinotoka srečno v New York dospel. Vozil je 6 dni 5 ur. Zastop: Potovalna pisarna Ed. Šmarda v Ljubljani.

Cerkveni letopis.

Orglje za Skočijan pri Dobravi.

Gospod J. Milavec je izdelal orglje, opus 1, za župno cerkev v Skočijanu pri Dobravi.

Orglje so postavljene v dve jako okusno izdelani omari v renesanškem slogu, igralnik je v sredi. — Na dnu leve omare je meh z enim zajemalcem, ki daje obilne in mirne sape. Na dnu desne omare je še en magacin, obenem regulator. Principala sta v prospektu, za njima se lepo pregledno vrste izpremeni, cinasti in leseni. Les je suh, lahke in brez grč. V vsaki omari je dovolj prostora za uglaševalca. Igralnik je majhen, klavijature prav lepe, vlaki razpostavljeni na obe strani, zbiralniki na vmesni deščici med 1. in 2. manualom. Sapišce so na stožke, vlaki in zbiralniki so pnevmatični, vse drugo je mehanično. Igrava je lahka, če se priklapi drugi manual, srednje težka. Vse te naprave so pomoček ali sredstva za glas, glavna stvar pri orgljah je dispozicija in intonacija. Dispozicija je pop. pravilna. Prvi manual: 1. princio 8', 2. bordun 8', 3. gamba 8', 4. flauta 4', 5. octav 4', 6. mikstura 2½, čveterna, 7. Sup. oct. 2'. — Drugi manual: 8. Geig. Princ. 8', 9. flauta amab. 8', 10. Acol. 8', 11. unda maris 8', 12. fugara 4'. — Pedal: 13. cello 8', 14. subbas 16' (in subbas-piano), 15. violon 16'. — K temu vse potrebne kopule in trije zbiralniki. Intonacija je tako izborna, da sem moral čestitati mojstru. G. Milavec se sme svati Goršičevega naslednika, ker je na teh orgljah pokazal Goršičevega duha v intonaciji. Principali so krepki voditelji vsacega manuala, flavte so ljubke, okrogle, gamba jedernata, krasno rezoda, aeolina skrajno nežna, z njo divno tleslja »unda maris«. Subbas piano od naših še nihče ni naredil bolje, violon je krepak, rezoč, kakor instrument istega imena. Mikstura ponavlja samo 1' v zadnji oktavi. Razne kombinacije so dale v resnici krasne taje. Intonacija je v resnici mojsterska in skoraj sem si mislil: Goršič redi vnu.

Cena 5000 kron preizkusa, umljiva le v tem prvem slučaju, ker sta riskirala oba, naročnik in mojster.

Mali nedostaki: Sklepi potegujejo tipke priklopljenega manuala, da padajo; to dandanes ne bi smelo biti. Zbiralniki bi bili priročni na deski pod prvim manualom. V manualih naj se pridati še tipki fis in g. — Mehanika deluje sicer točno, vendar je na zastarelem stališču. G. Milavec bo delal tudi pnevmatične orglje, če se mu stavijo boljši pogoji.

Prvi poizkus je dognal, da se g. Milavecu brez skrbi izročajo orglje v delo in da imamo sedaj v Ljubljani orgljarskega mojstra.

P. Hugolin Sattner.

Nove orglje za Poljane

nad Škofjo Loko je izdelala tvrdka Zupan iz Kamne gorice. To 95. delo je izpeljano po najnovešem pnevmatičnem sistemu, ima 2 normala, 17 pevajočih, 4 pomožne in 15 kolektivnih registrov. Vnanost je prikupljiva, funkcija precizna in tehnično skrbno izpeljana. Karakteristika registrov krasna, vsi veličasten. Zaradi dolge izpeljave so napravljeni nadaljevalni prožniki. Vseh komunikacijskih cevi je nad 2000 metrov. Delo hvali domačo tvrdko.

Razne stvari.

Najnovejša od raznih strani

Tovarna za krmno je 30. oktobra zgorela v Selypu na Ogrskem. — Sebe in družino ustrelil je v ponedeljek na Dunaju 30letni poštni uradnik Friderik Bruckner. Ženo, ki mu je povila hčerko Heleno, je živel v srednem zakonu. A Bruckner je obelal na jetiki in skrbeloga je, kaj bo z družino, če on naglo umrje. V sporazumu z ženo je ustrelil njo, triletno hčerko in sebe. — Akte zažgal je v Budimpešti pri sodišču pisar Stefan Bayozky. Zžgal jih je zato, da bi bil na ta način preprečil sodniško zasledovanje svojega prijatelja durnista Antona Horvatha, ki je bil obdolžen ponarejanja. Ker so egej pravčasno zapazili, ni povzročil velike škode; policija je zaprla zžgalca. — Enajst oseb zgorelo je v Peterburgu, ko so bile pri svatbi. — Zastrupljenje pri svatbi. Na neki svatbi v Benetkah so zboleli vsled zastrupljenja ženin in nevesta ter 40 gostov. Šurje se bore s smrtno. V mareskinu je bil arsenik. — Morilko Klein in njegova soproga pripeljejo na Dunaj 11. novembra. — Strajk telefonistinj. Iz Portlanda Ore v Ameriki poročajo: 150

uslužbenk tukajšnje telefonske družbe je pričelo štrajkati. Promet je popolnoma ustavljen.

Shod za varstvo deklet je bil 27. oktobra t. l. v Monakovem nad vse dobro obiskan. O delovanju nemškega odbora je poročal major Wagener. Obžalovalo se je, ker ni mogel doslej odbor nastaviti kriminalistično izurjene osebe, ker bi bilo to zvezano s prevelikimi stroški. Odbor je posredoval, da je več gospodov in gospej v inozemstvu proučevalo vprašanje o varstvu deklet. Nepopolno je, ker mora državni pravdnik trgovcu s človeškim blagom dokazati, da hoče dovesti deklice v zloglasne hiše. V Ameriki ni bilo mogoče razviti uspešnega delovanja, ker noče policija podpirati človekoljubnega dela. Nemški zvezni svet je ukazal kapitanom, naj poročajo o svojih izkušnjah o trgovini z deklicami. Odbor je v zvezi tudi z odbori drugih narodnosti. Sprejela se je tudi resolucija o ustanovitvi mednarodnega društva proti trgovini z deklicami. Častni kanonik dr. Müller je poročal o svojem potovanju v južni Ameriki, kamor prodajo mnogo deklic. Osebnost se je prepiral o razmerah v Čilu in Argentini. Rio de Janeiro in Buenos Aires sta glavni kupčijski mesti trgovine z deklicami. A ondodni odbor je nad vse delaven. Dr. Bernhard je rekel, da je v mejnih krajih premalo odborov, ki bi preprečevali sramotno trgovino z deklicami. Državni komisar pl. Freskov je poročal o skupnem sodelovanju odbora in državnih oblasti. Ustanovil se je na Nemškem poseben policijski urad, ki deluje po vsej Nemčiji. Vso pozornost obračajo nemški policijski organi na sumljive inserate. Dosedanje delovanje je dognalo: 1. Mednarodna trgovina z deklicami je v večji meri razširjena, kakor se je menilo; 2. prekupci trgujejo ne le s padlimi, marveč zapeljejo tudi pridne deklice v svoje mreže; 3. iz Nemčije pride na svetovni mednarodni trg z deklicami 10%. Državna nemška policija v varstvo deklet je od 1. januarja do 1. oktobra 1904 dobila 362 ovadb, prišla je 28 oseb in rešila 32 deklic. Gospica Vogt je govorila kot zastopnica družb v varstvo deklet o važnosti misijonov na kolodvorih.

Zimska obleka iz kožuhov — podgan. Neki nemški poročevalec poroča iz Tokia: Izdatki za vojne namene so poskočili zadnji mesec na 30 milijonov jen, posebno vsled naprave zimske obleke za čete. Pri tem so pa sledeči čudni izdatki: Že več let daje policijska oblast za vsako mrtvo podgano 5—10 jen. To je zdravstvena naredba, ker je znano, da ravno podgane širijo nevarne nalezljive bolezni. Sedaj so si pa domislili, da bi se dala porabiti koža podgan za obleko. In res delajo sedaj iz podganstvih kož vojakom, ki so v vojski, gorka pokrivala za ušesa.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Nečuvana surovost moža in očeta. Posednik Tine Lunar v Kravjem brdu se je priženil k Škrlevi hiši in vzel za ženo edino hčer Franciko. Preje je v hiši vladal mir, a kmalu se je vgnezdil prepir, kletev in bede. Mož je trpinčil ženo in otroke. Bli je zaradi tega tudi na eno leto težke ječe obsojen. Po prestani kazni vrnil se je domu, a tašča in njegova žena ga nista doma čakali, marveč iz strahu pred njim sbežali k drugim ljudem; le na nje govo sladko prigovarjanje sta se zopet vrnila. Kmalu je pa mož pozabil na obljube, kletev, trpinčenje žene in otrok, nevarno pretenje bili so zopet na dnevnem redu. Domači so vse muke voljno prenašali in iz strahu se ga niso upali ovaditi. Ko je pa žena na smrt bolna v najhujši bedi pri tujih ljudeh ležala, zvedelo je sodišče o njegovem hudobnem ravnanju. Tako je Lunar ženi in tašči večkrat grozil, da ju bo ubil. — Nekod zvečer je v hosti med lhanom in Kravjim brdom pograbil svojo ženo in ji z odprtim nožem v roki in z sobni škripajoč grozil, da bo morala še isto noč »pogniti«, češ, da je bila ona vzrok, ker je bil zaprt in da nič nima. Malo pred smrtjo je bila žena za pričo zaslišana. Pripovedovala je, da je mož njo in njena dva otroka trpinčil, pustil jih je stradati, pretepaval jih je brez varstva, sploh ni imel nikoli za kakšnega domačega dobre besede. Večkrat, ko se je vračal iz krčme posno v noči domu, suval je z obuto nogo v zibelko, kjer je spal šele štiri mesece stari sinček Valentin, in ga ž nje prekučnil. Na to je pograbil poldrugo leto starega Jožica iz postelje in ga vrget pod klop. Ni čuda, da sta oba otroka kmalo eden za drugim umrla, in ko sta ležala že na smrtni postelji, ni pustil nečloveški oče, da bi žena šla iskat zdravniške pomoči itd. Tudi žena je kmalo potem umrla. Obdolženec se deloma prizna svoja hudodelstva, glede zibelke se izgovarja, da je le v temi slučajno zadel v zibelko, o tem, da bi otrok iz nje padel, noče nič vedeti. Sodni dvor ga je obsodil na tri leta težke ječe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Peterburg. 2. novembra. Brzojavka generalnega poročnika Saharova od 31. oktobra poroča, da so bli 30. oktobra prstovoljni lovci ter kozmaške stotnije na poizvedbe, pri katerih je bil sovražnik vržen nazaj in vas Lutealdondzi ob reki Hun, ki jo je sovražnik utrdil, ter sosedne vasi od naših izvzete. Del ene kozmaške stotnije je zadel na sovražne utrdbe, del pa na palisade, zavarovane z žicami. Igube znašajo 40 mrtvih in ranjenih. Naši so se umaknili.

Dunaj. 2. nov. Poročila o angleških pripravah za vojsko so borzni manevar. Odhod ruskih ladij iz Vigo se je izvršil po dogovoru med Rusijo in Angleško. Angleška vlada je o pripravah v Gibraltaru izvedela šele iz časopisov in pravi, da je bila to le vaja, v kakem času bi bila lahko alarmirana pesadka. Oficijska izjava zavrača trditve, da bi Rusija ne držala svojih obljub. V Vigo so ostali štirje ruski častniki.

Pariz. 2. novembra. Ruski car se je zahvalil Franciji za posredovanje za mirno rešitev pri hurski zadevi. Izjavil je, da zveza med Rusijo in Francijo trdno obstoji. Razmerje z Nemčijo je prijazno, ne da bi bila kaka zveza.

London. 2. nov. Pri Port Artu ju je položaj nespremenjen. Japonci še niso vzeli nobene važnejše utrdbe. Z bojišča v Mandžuriji ni poročil.

London. 2. nov. Zunanji urad je priobčil sinoči sledeči komunike: Predno je odšlo rusko brodogeje iz luke Vigo, je dobil ruski admiral navodila, da ne sme rusko brodogeje na svojem potu na Vzhod mednarodne trgovine niti ovirati niti nadlegovati. Rusija se je zavezala, da pusti v Vigo štiri častnike, kar se je tudi zgodilo. Obe vladi se pogajata sedaj o pogojih, pod katerimi se bo zadeva predložila mednarodni preiskovalni komisiji.

London. 2. nov. Iz Tokia poročajo, da znaša število ranjenih in bolnih japonskih vojakov, ki so se vrnili na Japonsko 53.000.

Peterburg. 2. nov. Brzojavka gen. Kuropatkina od danes poroča: Dobil nisem nikakih poročil o spopadih v noči na 1. novembra.

Peterburg. 2. nov. Dosedanji šef vojne štapa prve mandžurijske armade, gen. Saharov, je imenovan za štabnega šefa vrhovnega poveljnika vojnih čet na vzhodu.

Dunaj. 2. nov. Glede na kombinacije nekaterih listov o večini v državnem zboru so resni politiki mnenja, da je trdna večina v današnjem parlamentu nemogoča, istotako je glede na današnje realne razmere vest o vseslovanski in kršč. soc. večini brez podlage.

Rim. 2. nov. „Tribuna“ javlja, da je sv. oče obolel na protinu ter je moral za en čas opustiti sprejeme in sprehode po vatikanskih vrtovih. Vendar pa je mogel maševati včeraj zjutraj.

Tužnim srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni stric, gospod

Lovrene Rabič
c. kr. poštni kontrolor v p.

po dolgi mučni bolezni, večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoč, v 78. letu starosti, danes ob 11. uri popoldne mirno v Gospodu zaspal.

Zemski ostanki nepozabnega pokojnika prepeljani bodo v četrtek, dne 3. novembra, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Miklošičeva cesta št. 38, na pokopališče k Sv. Krištofu, kjer bodo položeni k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Blagega rajnika priporočamo v požno molitev in blag spomin.

Ljubljana, 2. novembra 1904.

Žalujoči ostali.

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani
javlja tužno vest, da je njega mnogoletni oian, gospod

ANDREJ MILAVEC
trgovec

danes ob 5 uri popoldne po dolgi bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Truplo pokojnika bode v sredo, dne 2. novembra t. l., ob 3 uri popoldne iz hiše žalosti v Predilnih ulicah št. 10 prepeljano na južni kolodvor, ter pokopano v Cerknici na ondotaem pokopališču k večnemu počitku.

Dragega rajnika priporočamo v blag spomin.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1904.

Fran Terček
ravn. nam.

Alojzij Lilleg
tajnik. 1835

Tvrška Češnik & Milavec javlja tužno vest, da je nje družabnik, gospod

Andrej Milavec

v ponedeljek, dne 31. oktobra 1904 ob 5. uri popoldne po dolgi in težki bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnekega bode v sredo, dne 2. novembra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti v Predilnih ulicah št. 10 na južni kolodvor, odkoder se prepelje truplo rankega v Cerknico ter bode pokopano na ondotaem farnem pokopališču k večnemu počitku.

Bodi blagemu pokojniku ohranjen prijazen spomin.

V Ljubljani, dne 2. novembra 1904.

1836

Prodajalka

popolnoma zmožna špecerije, inteligentna, zanesljiva v postrežbi, slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi popolnoma vešča, se sprejme do 15. nov. v Ljubljani.

Ponudbe sprejema **Karol Planinšek**.
Ljubljana. 1884 3—1

Išče se lepo meblovana
mesečna soba
s posebnim vhom.

Pismene ponudbe na upravnistvo tega lista. 1882 1—1

Žrebanje predzadnji teden.	Glavni dobitek kron 25.000 kron
Srečke vojaškega spomenika à 1 krono 1753 8	priporoča J. C. Mayer, Ljubljana. Dobitki obstoje iz efektov in se ne izplačajo v denarju.

„Hotel Balkan“ - Trst

1725 10—10 Piazza della Caserma (Narodni Dom)
3 minute od južnega kolodvora in poleg pošte s 60 moderno opremljenimi sobami.

Restavracija — Dunajska kuhinja — Kavarna

Za goste hotela posebna restavracija v I. nadstropju.

Dvigalo. Električna razsvetljava. Kopališča.
Shajališče tujcev.

Hôtel Fischer

***** v Kamniku

daje se v najem.

Kdo daje pojasnila, poizve se pri upravnistvu „Slovenca“.

1811 3—8

V letu 1856. ustanovljeni denarni zavod

„Obrtnega pomožnega društva“

registrovane zadruge z omejenim poroštvom

v LJUBLJANI, Židovske ulice h. šte. 8 1176 17—10

sprejema hranilne vloge in jih izplačuje vsak delavnik od polu 9. do 11. ure popoldne ter od polu 5. do 6. ure popoldne s polnimi po

4 1/2 od sto

naraslimi obrestmi brez odbitka rentnega davka, katerega za vložnike društvo samo plačuje.

Rezervni zaklad, ki tvori društva lastno premoženje, znaša 114.845 kron.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda

z sedežem v Gorici, ul. Barzellini 22

— priporoča —

prava pristna najboljša vina: sladko rebulo, zelen, rizling, burgunder, modra frankinja in drugo, pri najzmernejših cenah s točno in pošteno postrežbo.

1742 Razpošilja se tudi v svojih sodih od 56 l. naprej na vse kraje.

Posreduje tudi prodajo sadja.

Lak za šolske table, non plus goči tako lahko pisanje, kakor na skrilj. Dobiva se pri tvrdki **BRATAEBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice. 524 21 11-9

Vnanja naročila proti povzetju.

Mlad, prav dobro izurjen organist išče službe; zmožen je voditi tudi večje pevske zборе in podučevati dramatične igre, tamburico, klavir, gosli in flauto, prevzel bi tudi cerkveništvo. Naslov pove upravnistvo „Slovenca“. 1817 (3-3)

Izjava.

1822 3-3

Podpisani izjavlja, da ni plačnik za dolgove, katere bi moj sin **Franc Windischer**, mesarski pomočnik, pod katerokoli pretvezo napravil.

Karel Windischer,
posestnik v Kranju.

Več mizarских pomočnikov

dobi takoj delo pri Filipu Lazarju, mizarju na Jesenicah, Gorenjsko 1816 (3-3)

Dr. Ivan Oražen

Wolfove ulice št. 12

odpouje 1801 3-2

na ortopedijski klinični zavod in ne ordinuje do Božiča.

Istrska vina

lastnega pridelka,

— nova, —

muškateljec, belo, rdeče in teran. Specijaliteta: belo vino za svetle maše.

Dobiva se edino-le pri pridelovalcu in lastniku vinogradov Antonu Ferlan di Giorgio, Rovinj, Istra. 1583 20-13

Občeslovensko obrtno društvo v Celju

naznanja, da se sprejemajo oglasi za „Kažipot“ po slovi. Štajerskem, ki ga izda za leto 1905, še do

15. novembra 1904.

Oglase je pošiljati na „Občeslovensko obrtno društvo v Celju“, katero daje tudi vsa tozadevna pojasnila. 1798 3-3

Pijte Klauerjev „Triglav“
najzdravejši vseh likerjev.
544 150-92

Sl. občinstvu najljubše naznanjam,
da sem odprl svojo novo

— pivnico —

na Sv. Petra nasipu št. 37,
poleg jubilejnega mostu.

Točim v prvi vrsti hrvatska naravna vina iz zadruga samoborskih vinogradnikov. — Dalje točim fini dolenski cviček, štajerski rizling in druga vina iz sodov ali steklenic; vino prodajam tudi na debelo v vsaki množini, in se po isti ceni znižam. — Salonsko marčno pivo iz puntigamske pivovarne vrček samo 20 vin. — Kuhinja fina in cena, ob vsakem času. — Krasni prostori, in točna postrežba. — Za blagohoten, prijeten obisk se priporoča z odličnim spoštovanjem

Al. Rasberger, restavrat in lastnik pivnice.

1828 3-2

Priporočam slavnemu p. t. občinstvu svojo

veliko zalogo

zlatnine, srebrnine, ~ briljantov, diamantov

in drugih v mojo stroko spadajočih stvari po
najnižjih cenah.

Za mnogobrojen obisk se najljubše priporoča
s spoštovanjem 1643 27-10

Karol Hošak, zlatar
Ljubljana, Prešernove ulice št. 5,
založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Pozor! Vsakdo zasluži 20%,
kdor naroči uro!

Ker nameravam obdržati v svoji zalogi samo izdelke prvih švicarskih tovarn „Union“ — znamka „Union“ — ter druge fine ure, sem odločil čez par tisoč žepnih ur, (švicarskih izdelkov), katere prodajam

20% ceneje

kakor doslej. Za vse te ure jamčim pismeno!

Kdor torej želi dobro uro po nizki ceni, naj ne zamudi te ugodne prilike!

Briljanti so obrestovan kapital!

Kdor si namerava omisliti briljante, naj jih sedaj nakupi, ker pozneje bodo mnogo dražji! Cena briljantov se viša od dne do dne! 265 52-43

Za prav obila naročila se ulj. priporoča

Fr. Čuden
urar in trgovec v Ljubljani.
Glavna trgovina: Prešernove ulice.
Filijalka: Glavni trg, naspr. rotovža.

Ure 20% ceneje, dokler traja zaloga!

Največja zaloga! * Najnižje cene! * Dobro blago!

Fučik Nova!

Triglav

slovenska koračnica

Jul. Fučika, kapelnika c. in kr. pešpolka 86.
Za pianoforte. H 150.

Dobiva se v knjigotržnici
Jg. pl. Kleinmayer & F. Ramberg
1797 3-3
v Ljubljani.

Fučik Nova!

Zahtevajte

brezplačno in franko
moj ilustrirani cenik z več
ko 600 podobami

ur, zlatega in srebrnega blaga
in godbenih reči

Hanns Konrad
tovarna za ure in izvozna trgovina
Most št. 955, Celiko.
gld. 250.

Prava amer. nik. remontoir-ura s sidro, sletem Roskopf patent v trpežnem futralu iz jelenovega usnja z eleg. veržico iz nik. lja in privrskom, komad

479 104 66

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 18

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo
zalogo

— izgotovljene obleke
posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah

obavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Odlikovan
z zlato medaljo
na razstavi v Parizu l. 1904.

Dragotin Puc

tapeznik in preprogar
Dunajska cesta št. 18,

zvršuje vsa tapetniska in dekoracijska dela
er ima v zalogi vse v to stroko spadajoče
predmete lastnega izdelka. 884 25

kakor tudi pohištva prve kranjske mizarске
zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano.

Po ugodni ceni
sukneno blago pri

R. Miklauc

Ljubljana
Špitalske ulice št. 5.

Franc Stupica,

Ljubljana, Marije Terezije cesta 1,
v Ančnikovi hiši poleg Figovca.

Priporoča slamoreznic, mlatilnice, čistilnice, gepelne, prese za grozdje in sadje, pluge in brane najboljšega izdelka ter samokolnice. Dalje: Sesalke za vodo in gnojilce, pocinkane, asfaltrane in svinčene cevi za napeljavode, razne tehtnice z uteži, štedilnike vseh vrst, kuhinjsko opremo, nagrobne križe, nakovala, privijake, žage, kotle za klajo in žganje.

Portland in Roman-cement, železniške šine in traverze, poljski maveci.

Mizarstvo, tesarsko in ključavničarsko orodje ter vse druge v železno stroko spadajoče predmete.

Velika zaloga vedno svežega špe-
676 52-29 cerijskega blaga.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavaranja za zgube pri krebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsake krebanje.
Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„M E R C U R“

1. Wolfzelle 10 in 13, Dunaj, 1. Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.

184 393

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Zitnik.

Tisk „Kotliške Tiskarne“ v Ljubljani.